

Motion till riksdagen

1988/89:Kr349

av Margó Ingvardsson och Jan Strömdahl (båda vpk)
Fyren Svenska Högarna

59° 26' 38" N och 11° 39' 35" O var den plats där det första kumlet restes på Storön, en av öarna ingående i Svenska Högarna, som ögruppen kallades vid den tiden.

Längst ut i Stockholms skärgård, utanför Gillögaarkipelagen, ligger ögruppen som det stormat kraftigt om och på under årens lopp. Ända från 1700-talet har Svenska Högarna funnits med på regerings och riksdags dagordning. På den tiden gällde kraven om uppsättande av sjömärke till hjälp vid navigering. Främst gällde detta för den nord- och sydgående leden till och från Ålands hav. Först mot slutet av samma århundrade som det officiellt började talas om fyrbåk.

Väntan för de sjöfarande blev dock lång. Det var först år 1873 som beslut togs om att upprätta en fast fyr vid Svenska Högarna. Fyren som då byggdes konstruerades av dåvarande överfyringenjören vid Fyringenjörskontoret Gustaf von Heidenstam, far till Verner von Heidenstam.

Den 1 november 1874 klockan 16.00 kunde så fyren tändas för första gången och då av arbetsledaren på platsen, fyringenjören Gustaf Emil Höijer. Fyren som avbemannades den 31 december 1968 lever fortfarande kvar men saknar i dag betydelse för yrkessjöfarten. Däremot utgör den ett historiskt monument som borde bevaras åt eftervärlden.

Svenska Högarna var även under en stor del av denna tid lotsstation främst för sjöfarten till och från Stockholm.

Fyren ägs av Sjöfartsverket men huvudman för verksamheten vid Svenska Högarna är, sedan området förklarades som naturreservat. Skärgårdsstiftelsen. Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Marinen, Norrtälje kommun, SMHI och Skärgårdsstiftelsen delar numer på kostnaderna för att hålla denna utsjöplats bemannad. Den utgör ett viktigt inslag i landskapsbilden och är ett kärt besöksmål under sommarsäsongen.

Sjöfartsverket planerar att lägga ner och riva fyren. Skälen som främst anges är att fyren behöver renoveras och målas. En kostnad som beräknats till ca 400 000 kr. Fyrens kulturhistoriska värde talar för att detta måste förhindras. Rivningen skulle dessutom kosta ca 175 000 kr. Istället bör fyren rustas och förklaras som statligt byggnadsminnesmärke.

Hemställen

Mot. 1988/89

Kr349

Med hänvisning av det anförda hemställs

[att riksdagen beslutar anslå erforderliga medel för upprustning av fyren Svenska Högarna i enlighet med vad som anförts i motionen.¹]

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att fyren Svenska Högarna bör förklaras för statligt byggnadsminne enligt förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m.

Stockholm i januari 1989

Margó Ingvarðsson (vpk)

Jan Strömdahl (vpk)

